

Nedėldienio Skaitymas.

NEDELINIS LAIKRAŠTIS.

Apmokėsnis: su prisiuntimu metams 2 rub.
pusmečiui 1 rub.
be prisiuntimo metams 1 rub. 40 kap.
pusmečiui 70 kap.

Rėdakcija Kaune.

REDAKTORIUS IR LEIDĖJAS

kunigas pralotas Antanas Karosas.

◆◆◆ Už atskirą numerį 4 kap. ◆◆◆

Už apgarsinimus imama nuo eilutės arba jos vietos ant paskutinio puslapio 30 kap. ant atskiro lapo 15 kap.
Už nekrologus imama kaip už apgarsinimus.

№ 14.

Kaunas. d. 21 kovo (3 balandžio) 1906 m.

Pirmi metai.

 Broliai Lietuviai! Kurie esate išrinkti į gubernijos rinkėjus, visi pribukite rinkti atstovų į Valstijos Dumą. Rinkimai atstovų prasidės nuo ryto 26 kovo. Kas nepribūtų ant tos dienos Kaunan, tas labai didelę skriaudą padatytų savo broliams visiems lietuviams, dėlto kad sumažintų skaitlių balsų nuo lietuvių, o per tatau lietuviiai nebeturėtų tiek savų atstovų Duwoje, kiek trokšta turėti. Jei visi lietuviiai pribus ant rinkimo, tai galės buti išrinkta lietuvių atstovų daugiau, neg vienas. Taigi nėjokia kliutis tegu neužturi jusų nuo tos keliouės.

Mūsų Reikalai.

Daug yra žendieną mums reikalų. Tikrą todėl tiesą pasakė „Dėdė Atanasas“ savo straipsnyje „Mūsų Vargai ir Reikalai“, jog „tokia daugybė mūsų draugijos ir tautos reikalų“ atsirado, kad žmogus nežinai, už ką pirmiausiai ir besigrėbti! Čia rupi atstovų rinkimai į Valstijos Seimą (Dumą),—ten matai žmogus mažą mūsų brolių Lietuvių apsišvietimą,—stoka jiems šiamę dalykę ir mokslaviečių ir gerų mokytojų ir išsigalėjimo, pinigų,—žemės kampeliai, kurie yra mūsų brolių rankose, mažai teišduoda, reikia ją taisyti,—truksta mums gerų prekėjų (kupčių),—be **nevierionies** mes beveik nieko negalime nei nupirkti, nei parduoti,—nėra kur mūsų broliams vargdieniams, elgėtoms, ubagams prisiglausti, vos kur nekur galime užgirsti mūsų kraštę apie labdaringas draugijas, apie prieglaudos namus, apie savitarpinės pašalpos draugistes ir tt. O ką besakyti pas mus apie mokslo draugijas, apie bendrus visų mūsų tautiečių susižinėjimus, susivažjavimus, susivienijimus, be kurių nieko apskritai sakant gero negalima padaryti dėl viso krašto, dėl visos tautos.

Ir kas-gi tam kaltas? Kame-gi tilpte tilpsta tos netvarkos, to didelio mūsų suirymo priežastis? Kas-gi mus ardo? Kas-gi mums kenkia, trugdo pasitaisyti, pagerinti savo padėjimą, sutvarkyti gyvenimą? Žinoma, daug buvo ir yra visokių tam tikrų kliučių ir priežasčių ne nuo mūsų pačių bet iš-kitur paeinančių, kurios mums darė seniaus ir dabar daro įvairias painijas, slėgiančias mus visus,—bet reikia draugę pasakyti, jog ir mes patį šiamę mūsų nuskurdimę nemažai esame kalti: galėjome daug gero padaryti, bet nepadarėme: vieni par savo apsileidimą, kiti par savo nesumanymą, o daugjausiai par savo suirymą:—nebuvo tarp mūsų tokių vyrų, tokių tautiečių, ypač iš svietiškos mūsų inteligentijos, kaip antai, daktarų, juristų (advokatų), inžinierių, dvarponių—sviečių ir gerai išauklėtų ukininkų,— kurie butu gerai pasidarbavę ir dabar karštai darbuotus visus mus ir burus ir kunigus ir ponus **suvienyti** teip, kad visi mes ne tarpu savės kovotumėme, ne savo šeimynoje, ne savo tautojė vestumėme karę ir tuo patį žudytumėme savo ėnėrgiją, savo pajiegas, bet su kitais—su tomis kliutimis, su tomis priežastimis, iš kurių tarsi iš saltinio kokio paeina mūsų bėdos,

musų netvarka, musų nuskurdimas. Reikia tad' mums visiems šendieną gerai pasirupinti, reikia visiems mums šendieną karštai darbuotis, kaip tik kas išmano ir išsigali: kas žodžiu—žodžiu, kad darbu—darbu, kas raštu—raštu **sutverti vienybę**—reikia **visiems mums susivienyti**,—reikia butinai prašalinti iš-tarpu savęs vaidus, nesutikimus,—nes jie mums nepadės pasikelti, bet vien tik trugdys. Ir kam-gi mums kovotis tarp savęs,—juog visų musų vienuodi yra reikalai: visi mes norime pasiaukauti—dėl Dievo garbės ir labo tėvynės: ir buras ir kunigas ir daktaras ir kiekvienas pagaliaus tautietis ne kito ko nori, kaip tik to, kad visur viešpatautu teisybė, gerovė, kad visur butu meilė, vienybe, sutikimas, kad visi butu laimingi;—tai-gi kam-gi, dar kartą klausiu, tarp savęs kovoti? Eidami vienybėje mes daug ir labai daug gero galėsime padaryti, susitvarkyti, sustiprėti;—be vienybės—pražusime... Tai-gi pirmiausias ir visusvarbiausias iš visų musų reikalų yra tai reikalas kuograičiausiai ir kuoangščiausiai visiems susivienyti ir susižinoti tarp savęs dėl Dievo garbės ir musų tėvynės labo,—be tos vienybės vargiai tepasiseks ką nors gero padaryti.—Kitą ką pasakysime paskui. } P. G.

Sveikata.

(Kunigo Geručio)

T a s a.

Pats paprastasis žolės laiškėlis talpina savyje viską, kas yra reikalinga kuno sudėjimui ir užlaikymui pačių didžiųjų gyvuolių, raguočių ir arklių. Talpina visą, be ko negali apsieiti jų spēka pildymę sunkių-sunkiausių darbų. Jeigu tat prastas laiškėlis yra toks turtingas peno medegą, tat kiek jos yra gruduose, ankštyse, nuolupose ir sėlinose! Daugal vietose žmonės juos tik ir vartoja. Šit, Galicijoje*) beveik gyvena vaisiais ir daržovėmis, mėsą mato, rasi, sykį, ar du per metus. Tuotarpu visi yra sveiki, tvirti ir gudrūs. Aure, rymiečiai, kurie ateina dirbtų Vokietijon prie geležinkelių ir pabirkose, valgo kasdien, visus tris kartus, savo **Polentą**, (kukuruzų košę) idėję jon truputį taukų. Mėsos jie neragauja išviso, degtinės irgi ne. Vienok yra sveiki ir uolus darbininkai, padaro daugiau už vokiečius, kurie siurbia savo byrą (alų) ir skuta žirnines dešras be jokio atžvilgio. Taigi, Meilutis Skaitytojau, tu girdi, juog tie svetimtaučiai darbininkai daug padirba darbo mėsos nevalgę, degtinės negėrę. Teipos nusikratyk nuo klaidingos nuomonės, buk šaltuose kraštuose, ypač žiemos metą, reikia riebiai valgyti ir apščiai arėlkos gerti, kad užgrudintumai kuną prieš speigą ir padaugintumai jo šilimą. Netiesa! Rymo darbininkai, atėję iš

saulėtų pietų šalton Vokietijon, nemeta ir žiemą valgę savo košę, tiktai apsirėdo šilčiau. Kad tai jie įkauštų kuomet, neesmu regėjęs. Girtas rymietis tai jau naujiena. Bet užtat esmu regėjęs, kaip tas pats rymietis, pabaigęs darbą subatoje, neša pačton savo pataupytą nuopelną ir paleidžia jį tėvynėn pačiai ir šeimynai. Viešbučių*) savininkai velti žiuri šventadieniais į Rymo darbininkus, šie eina pro šalį nelankę jų.

Taigi, šitas paprastas ir žmoniškas gyvenimo budas užlaiko žmogų netik tvirtą ir žaliuką, bet dar sutaupo jam atsargos skatiką ir padeda pamatą padoriam buviui. Ir teip, Rymo darbininkai nuverčia klaidą, buk „Tik mėsa suteikianti sveikatą“.

Mitinimosi javais ir dažovėmis padaro, juog mes galime dirbti ilgai, vienodai ir nepavargę. Reikia tik-tai išrinkti maistą atsakančiais, protingai jį sutaisyti ir gerai iškepti ir išvirti.

Ankštiniai Javai. Iš visų javų, kaslink jų vertės sveikatai, ypatingai perviršija mėsą ankštuoliai, kaip štai: lyšiai, žirniai ir pupos. Jie neturi vodingų dalių ir ne užkaitina kraujo. Pas juos yra labai daug kiaušinio baltymės ir iki 15 procentų daugiau peno medegos, ne kaip mėsoje. Be to, jie turi kurkas mažiau vandens. Ankštuoliai netik ką yra pigūs, bet dar, kaipo spēkos davėjai, butinai užmaino mėsą. Rasi, pasakysi, Meilutis Skaitytojau, juog vis tai puikiai ir teisingai, bet ką daryti, kag jie yra sunkiai virškinami**) ir sukelia pilvę audras? Tikrai teip, aš sutinku su tavimi, ankštuoliai nelengvai virškinas, jeigu juos klaidingai pritaisysi, ar jeigu prietam gyvensi atžagariai ir priešingai gamtai. Nes ne vien ankštuoliai, ale ir visoki javai, ir daržovės nesivirškins tavo pilve, jei tu nuolatos tupėsi gričioje. Ankščių valgis, kaipo naturališka dijėta***) reikalauja krutėjimo ir vaikščiojimo šviežiamę, palaidamę orę. Jei pavalgęs vaikščiosi po lauką, krutėsi, tuomet ankščių valgis stebuklingi pastiprins tavo kuną ir įtėms tavo dvasią.

Kam ankščių maistas ikišiol nesisekė, tam aš duosiu rodą pritaisyti jį šiteip. Vis tiek daug, ar bus tai lyšiai, ar žirniai, ar pupos. Reikia iš vakaro nuplauti juos, užpilti vandeniu ir teip palikti visą naktį. Ant rytojaus virti tamę pačiamę vandenyje, kuriame jie parnakvojo. Taigi, nepridera nupilti vandens, kaip tai moterys klaidingai daro, nes peno medega purpdama pasiskleidžia po visą vandenį. Išvirus minkštai, reikia perkošti par rėtį, kad nuolupos prasišalintų, ir valgis gatavas. Norint yra galima laiکه virimo idėti bent kiek druskos ir sviesto, bus skaniau.

Jeigu teip išvirsime ankštuolius, tai jie netik nebus nesuvirškinami, tečiaus pats silpnasis pilvas sudoros juos be jokio nuostolio sveikatai. Darbininkams sunkiai dirbantiems kurkas yra naudingesnis ankštuolių maistas už kitką.

*) Viešbutis)—vieša, visiems įeinama trioba, hotelis, karčema

**) Virškinti, varškinti—gromulti pilvę.

***)) Dijėta—užsilaikymas kaslink valgio ir gėralo.

*) Galicija—Austrijos gubernija, anapus Varšuvos.

Grudai. Ankštis seka grudai, kaip antai: ryžai, avižos, miežiai, kukuruzai, arba Turkijos kviečiai ir kiti. Apie kukuruzus aš jau minėjau, kuomet giriau Rymo darbininkų polentą. Sakiau, juog tas maistas daug suteikia spėkos ir sveikatos. Grudai talpina savyje visas dalis, kokios tik yra reikalingos žmogaus kunui, kaip vė: kiaušinio baltymę, žolės klijus, riebiųjų liekanas ir dideį stangumą.

Duona. Grudai yra pati svarbioji maisto medega. Žinoma duona, tokiamę pavydą, kaip ją tankiai kepa—rauginta ir sudyta—netinka sveikatai. Visupirma nepridera dėti tešlon nei mielių, nei rugšties, nei druskos. Potam miltų klijai*) (arba sėlynos) privalo būti kepami drauge, grudu nereikia malti miltuosną, bet tamtikramę malunę sutrinti kruopuosna. Tokie kruopai talpina suvyje sėlynas, kurios labai tinka gro-muliui ir kuno penui. Gailu, kad žmonės maž teži-no apie tai! Sėlynos turi savyje smulkutites ir gerų-geriausias miltų dalytes, ypatingai fosforą, kurs pa-laiiko galvos smagenas. Anot daktaro Mclešoto (Moleschott), be fosforo negalėtume nei mislyti. Taigi, nekepti grūdų sėlynų kartu su duoną, bet atiduoti jas gyvuoliams, butų tai stačiai aukso kleidimas.

Rupi duona yra dar tuomi geresnė, juog dau-giau sukelia seilių, padidina pilvo veiksmą, kad šis labjau leistų sultis, suerzina žarnas ir šios greičiau varo išmatas laukan. Trumpai pasakius, rupi duona paskubina visą vidurių mašiną, jei ta mašina buvo tingiai dirbusi ikišiol.

Rugio, ypač kviečio, grūdę talpinasi viskas, kas tik yra reikalinga augimui ir užlaikymui žmogaus ku-no. Rupi duona suvalgyta perdaug su vaisiais dar naudingiau veikia. Pilvu sergantiems daktarai liepia gydytis rupiā duonā ir vaisiais ir, stebėtinas daiktas, ligonis visuomet sutarpsta.

Pasiklauskime čia garbaus daktaro Doko (Dock), ką jis sako apie rupiā duonā, kurią pats vien teval-go, mėsos niekuomet ir vienok yra žaliukas.

Dokas sako: „Rupiai duonai yra padori vieta ne tik ant stalo, bet ir vaistryklėje**), nes ji kuone-visuomet gydo naturališkai nemalonį, tankiai sun-kią prietvarą. Yra visiems žinomas dalykas, juog prie-tvara daug pikto padaro. Ji suvargina žarnas, suvaro kraują pilvo galan, sukėlia gumbą, sutramdo jaknų (kepenų) veiksmą, dagi užgauna upą, pavertusi dva-siā paniuron***). Taigi, rupi duona labai daug prisi-dėjo prašalinimui tų visų nemalonybių. Simtai ligo-nių pasiliuosavo nuo minėtų priepuolių be jokios aptiekos, vienā rupiā duonā. Męs nuoširdžiai pirštu-me tą naminį vaistą visiems, kurių pilvas tingi virš-kinęs. Rupi duona neapsakomai atsižymi ir kaipo penas, ir kaipo vaistas. Ji nevodija kunui, kaip dau-gals vaistų, ir neturi recepto dviem, trim dienom.

*) Klijais vadina sėlynas (? Red.)

***) Vaistryklė—Aptieka.

****) Paniura—Melankolija.

Ją reikia valgyti visą amžių. Ji prašalina žarnų silp-nybę ilgam laikui. Ji užmains riciną ir muilą, ku-riuodu, nieko gero nepadarusiu, padaro tik viduriu iras. Rasi ricina ir muilas tamkartui ir padeda, ne-naturališkai paerzinusiu pilvo mašiną, bet užtat seka tuojau pasilpnėjęs žarnų veiksmas. Daktarai ir ne-daktarai, visi privalome įkalbinėti žmonėms rupiā duonā. Tankių-tankiausiai ji sutaiso sveikatą. Negu tenai nebegali sutaisyti, kamę jau vaistryklė (aptieka) viską pagadino“.

Valgant rupiā duonā, reikia gerai ją sukąsnot ir stipriai suseilioti. Yra tai nemenkas dalykas. Daugy-bė nuleistų skilandin seilių naudingai veikia pilvę iš dviejų atžvilgių. Iš vienos šalies, seilių šarmas nu-malšina dalį pukšiojančios pilve vodingos misos, iš kitos—seilių rugštis—kuri paverčia suvalgytus daik-tus į gummą ir cukrą—patenka pilvan tokioje dau-gybėje, juog kuone pati viena virškina.

Ko tai męs neverdame ir nekepame gardaus ir pigaus iš kukuruzu, iš kruopu, iš miežių, iš avižų, iš ryžų kartais su pienu, kartais be! Ypač avižos yra tai maistas negirdėtos vertės. Šešiauninkės*) nusto-jusios nemaž sveikatos begimdydamos, vėl pratarpsta ir sustiprėja, užvalgiusios avižinės grucės ir nebe teip betvinksta pienas jų krutyse.

Ką besakyti apie avižų naudingumą vaikams! Laike žyvato ir kaikuriosę pilvelio skausmuosę ki-sielis tai pirmasis, niekuomi neužmainomas vaistas.

(toliaus bus)

Žinios iš Lietuvos.

ŠIDLAVO VARTOTOJŲ DRAUGIJOS ATSKAITA 1905 metams.

A. Apyvartos ir atsargos kapitalų stovis.

1. Iki 1 sausio 1905 m. skaitėsi 59 sąnariai. Per 1905 m. Draugijon įžengė 12 sąnarių, išstojo iš D-jos vienas, teip juog iki 1 sausio 1906 m. skaitosi Draugijos sąnarių 70. Be tų, 4 sąnariai tuotarpu neturi pajų. Viso pajų kapitalo iki 1 sau-sio 1906 m. skaitosi	890.—
2. Įsirašomojo kapitalo, per 1905 m. įplaukė nuo 12 naujų sąnarių	12.—
3. Atsargos kapitalo, sulig visuotinojo susi-rinkimo nusprendimą 21 vasario 1905 m., įplaukė iš gryno pelno nuo 1904 m.	23.05
	<hr/>
	Viso labo kapitalų
	925.05

B. Visuotina įveiga ir išlaidas, perkant ir parduodant pirkinius.

Iki 1 sausio 1905 m. buvo likusių visokių pirkinių sankrovoje ant sumos 1560.88

*) Sešiauninkė - Moterė po kudikio.

Per 1905 m. pirka gyvais piningais ant sumos 7404.26
 Kreditan „ „ 374.33

Iš viso pirka pirkinį per 1905 m. ant sumos 7778.59
 Per 1905 m. parduota pirkinį už gyvus
 piningus ant sumos 7950.78
 Kreditan ant sumos 431.92

Iš viso parduota pirkinį ant sumos . . . 8382.70
 Liko sankrovoje pirkinį iki 1 sausio 1906
 m, ant sumos 1927.57
 Šanariai pirko Draugijos krautuvėje pirkinį
 už 4340 rub.

**C. Išlaidai tarnaujančiųjų algoms ir kitiems
 rėdybos reikalams.**

1. Pirklybos paliudijimas 9.25
2. Algos tarnaujantiems:
 - a) užveizdėtojui 195.—
 - b) vaikinui 34.35
 - c) sargui 86.— 315.35
3. Kambariai 130.—
 Kuras 4.05
 Žibalas 24.45 158.50
4. Pačtos ir raštinės išlaidai 2.27
5. Nepramatyti išlaidai:
 - a) kelionė į Šaulius 4.—
 - b) procentai (%) už skolas 21.—
 - c) visoki smulkieji išlaidai 61.49 86.49
 Iš viso išlaidų 571.86

D. Skaitlius esamojo Draugijos turto.

1. Inventorius: Skaitliuojamosios knygos,
 štempeliai, liamos, bufetai ir visoki
 indai.
2. Pirkiniai sankrovoje iki 1 sausio 1906 m.
 sulig inventarinio aprašo kaštuojančią
 1927 rub. 57 kap.

**E. Škaitlius skolų: kiek Draugija kalta ki-
 toms įpatoms ir kiek kitos įpatos kal-
 tos Draugijai.**

1. Draugijos kreditoriai:
 - a) didpirkliai 152.71
 - b) pašalinės įpatos 221.62 374.33
 - c) 1904 metais Šidlavo Taupomajai ir
 Paskolinamajai Bendrijai 700.—
 Iš viso 1074.33
2. Draugijos skolininkai:
 Draugijos šanariai už išimtus pirkinį. 431.92

F. Skaitlius pelno ir nuostolio per 1905 m.

1. Debet.
 - a) alga tarnaujantiems ir kiti išlaidai . . . 571.86
 - b) grynasis pelnas 398.94
 970.80

2. Kredit.

a) vertė užsilikusių sankrovoje iki 1 sau-
 sio 1906 m. pirkinį sulig pirtąją
 kainą (cieną) 1927.57
 Suma, gautoji už parduotus
 1905 metais pirkinį 8382.70
 10310.27

b) Vertė buvusių pradžioje
 1905 m. pirkinį. 1560.88
 Vertė pirtųjų per 1905 m.
 pirkinį 7778.59
 9339.47

Taigi visuotinas pelnas iš parduotų pirkinį
 per 1905 metus 970.80

Balansas iki 1 sausio 1906 m.

AKTIVAS.

Esamojo atsarginio kapitalo. 23.05
 Kasos likučiai ant 1 sausio 1906 m. 15.78 38.83
 Pirkinį vertė sankrovoje 1927.57
 Draugijos skolininkai 431.92
 Iš viso 2398.32

PASSIVAS.

Atsarginis kapitalas 23.05
 Iširašomasis kapitalas 12.—
 Pajų kapitalas 890.— 925.05
 Draugijos kreditas 1074.33
 Grynasis pelnas 398.94
 Iš viso 2398.32

Padalinimas grynojo pelno, sulig visuotino
 Draugijos šanarių susirinkimo nuspren-
 dimo 5 vasario 1906 m.

- 1) Sulig § 63 ir patėm. 4 atskirti į atsargos
 kapitalą 39.93
- 2) Priedo prie algos tarnaujantiems duoti . . . 24.—
- 3) 4,5 % į dividendą pajams už pilnuosius
 mėnesius ir 5,5 % į dividendą šanariams
 pagal išimtus pirkinį 86.24
- 4) Rėdybos sekretoriui 20% nuo grynojo
 pelno 79.78
- 5) Apyvartos kapitalan 168.99
 Iš viso 398.94

Pasirašyta: Pirmasėdis Ignacas Kontrym
 Rėdybos Šanariai Kunigas

M. Jurgaitis
 T. Narbut
 J. Oliševski.
 J. Lukovski.

Vartotojų draugijos naudinga butų įkurus kiek-
 viename miestelyje, dėlto kad: 1) jos reguliuoja pir-
 kinį kainas (cienas), priversdamos visas kitas krau-
 tuves prisiturėti vienodų kainų; 2) žmones pratina į
 visuomenišką gyvenimą; 3) draugijos šanariams su-
 teikia procentą nuo įdėto kapitalo.

Perskaityk ir įsidėk!

Kadangi **26 d. šio mėnesio (t. y. Verbu nedėlioje bus Kaune rinkimai 6 atstovų į Valstyjos Dumą** iš Kauno gubernijos, todėl paduodame čia kai-kurias žinias apie tų rinkimų atlikimą, išimtas iš Viršiausiojo Manifesto apie V. Dumos įsteigimą.

Taigi, visupirma tą dieną susirinks valsčionis rinkėjai, kurių skaitlius Kauno gubernijoje paskirtas 39 (iš Kauno pavieto—2, Ukmergės—7, Zarasų (Novo aleksandrovsko)—7, Panevėžio—6, Raseinių—6, Telšių—5). Tie 39 iš savo tarpo patįs vieni išrinks vieną atstovą Dumon, Paskiaus valsčionis rinkėjai sueis į vieną susirinkimą su žemvaldžiais-rinkėjais, kurių bus 35 ir su miestų rinkėjais, kurių bus 16., ir jau visi draug išrinks iš savo tarpo dar 5 atstovus Valstijos Dumon. Rinkimai bus atliekami slaptu balsavimu, kamuolius metant. (46 st.)

Prieš balsuojant susirinkimas slaptu balsavimu per laiškelius pažimės kandidatus. Paskui jau iš tų kandidatų rinks atstovus (51 st.)

Jeigu skaitlius ypatų, gavusių tame susirinkime daugiaus pusės balsų, nepasieks 5, tai ant rytojaus susirinkimas tuo pačiu budu atliks papildamuosius trukstančio atstovų skaitliaus rinkimus (42 s.)

Į V. Dumos sąnarius gali būti renkamos tik ypatos, išreiškusios savo sutikimą (53 st.)

Į V. Dumos sąnarius negali būti renkamos ypatos, kurios nemoka rusų kalbos (55 st.)

Trijų dienų tarpe, susirinkimą uždėngus, užgautosios ypatos galės paduoti gubernatoriui skundą ant buvusių per rinkimus neteisingumų ir patvirtintosios tvarkos peržengimo. (57 st.)

Paduodami čia tas žinias primename mūsų rinkėjams, kad jų pareigos yra labai svarbios. Turi jie atminti, kad jų išrinktieji atstovai turės ginti reikalus visų Kauno gubernijos gyventojų. Kadangi beveik visi mūsų krašto gyventojai yra katalikai ir tai geri katalikai, todėl geistina, kad ir jų atstovai butu geri katalikai. Kadangi beveik visi mūsų žmones yra lietuviai, todėl geistina kad mūsų atstovai butu teip-pat geri lietuviai, mylintis savo žmonės, savo kraštą, savo kalbą. Geistina tolesniai, kad mūsų atstovai gerai pažintu žmonių bėdas ir reikalus, kad tie reikalai jiems rupėtu, butu brangus, kad jie norėtu juos apginti.

Todėl, rinkėjai, gerai pagalvokite ir apsvarstykite, kam jūs pavesite mūsų visų reikalų Valstijos Dumoje užtarimą! Pasiteiraukite gerai pirma apie tuos, kuriems atiduosite savo balsą, kad jūsų pasielgimas nebutu lygus klaidžiojimui patamsyje.

Visupirma jūs rinkėjai-valsčionis, kurių teisos yra nemažos, kadangi jūsų yra daugiausiai, išrinkite iš savo tarpo, iš valsčionių, vyrą gerą, išmirtingą, kad paskiaus nereiktu gailėtis. Susivieniję su kitais rinkėjais, ir čia duokite savo balsą tik tokiam, apie kurį jūsų sąžinė sakys iums, jog jis gali buti geru ir naudingu atstovu Lietuvos krašto!

Kaunas. Praėjusioję seredoję—15/III buvo mūsų miestę atstovų rinkimai į bendrus visos gubernijos rinkikus 26/III. Didesnieji dvarponiai draugę su mažesniaisiais ir su dvasiškiją išrinko ištarpu savęs: Z: gmuntą Mackevyčių—Janaviškį—kalvyną; Grapą Benediktą Tiškevyčių—Raudondvariškį—kataliką; Daugirdą—kataliką ir Nelovicką Žeimietį irgi kataliką. Girdėjome, buk vienas tik iš jų yra mokas lietuviskai—mūsų žmogus... Kauno piliečiai išrinko į gubernijos rinkikus 7 ypatas: visi žydai.

Atstovų rinkimai Valščiuosę, pavietuosę ir miestuosę po Kauno Gubernją.

Atstovų rinkimai mūsų valščiuosę, pavietuosę ir miestuosę beveik užbaigti. Kiek galima matyti mūsų valsčionis (sodiėčiai) nemiegodami rinko savo atstovus, nes, visur tapo išrinkti geri lietuviai, katalikai. Kaslink mažesniųjų dvarinikų ir dvasiškijos tei ne visur vienuodai atlyko rinkimus: geriausiai pasisekė rinkimai Telšių pavietę, Zarasų ir Šaulių o praščiausiai atliko rinkimus Kauno pavietas. Daugiausiai apsileidėlių tamsuolių pasirodė mūsų miestuosę ir miesteliuosę gyvenę,—nes nė vieno lietuvio neišrinko į atstovus! Gieda mums visiems, kad turime tokius apsileidėlius piliečius.

Duok Dieve, kad mūsų broliai valstiečiai, susirinkę 26 dienoję Kaunę, išrinktu geriausiai iš savųjų lietuvius į Valstijos Seimą (Dumą) atstovus, didžiausia butu gieda, kad jie nesusitartu tarp savęs ir nestotu visi iš vieno, kaip vyras vienas,—gink Dieve nuo judošių, pardavikų ir tamsuolių.

Rozalinas (Kauno gub.) Musu vyriškoji jaunuomenė kaskart labiaus ir labiaus tvirksta, kaip matyti iš šio atsitikimo. Praeitamę rudenyje Rozalinę buvo rinkimas kelių valščių vaikinų į kariumenę. Per kelias dienas vaikesai užsilaikė miestėlyje labai nepadoriai, lyg tartum jie pašaukti į kariumenę perstojo buti katalikais, lyg tartum jiems valia visokį pikta daryti. Netiktai girtokliavo, kiek norėjo, bet dar užsimanė jie tvoras laužyti. Kuo čė Rosalino giventojei kalti, kad aniems į kariumenę reikia eiti?! Gal kas sakytu, jog girti nebenumano, ką bedarę. Tas yra tiesa. Bet dėlko keli vaikesai, eidami į miestelį iš Monionų sodžio (ten jie nakvojo) dar rytą, dar negirti, laužė klebono ir zakristijono tvoras? Kaip bjauru yra matyti žmogų draskant tvorą, trenkiant medžius su piktumu į žemę ir šokinėjant toliaus, lygiai iš linksmybės, lyg tartum ką gero padaręs. Nenoroms reikia pasakyti: arba jis proto nustojo, arba velnio apsėstas. Padaryta artimui skriauda ir degtinė nei išliuosos nuo kariumenės, nei nenuramins širdies nuliudimo, nes ir girtas, jausdamas nelaimę, tankiai net balsiai verkia. Nusiramino reikia jieškoti kitur. Paklauskite tikejimo, o gausite tikrą rodą. Suprantamas daiktas, kad ne visi vaikinai teip nepadoriai elgėsi. Nekurie pakliuvo į kariumenę ir jautes nelai-

mingais, o vienog girtokliavimu ir tvorų draskimu bjaurėjos. Klausimas: koki priežastis tokio nežmoniško pirmųjų pasielgimo? Jug, kurie tadą buvo Rozalinę visi vienu metų buvo, visi lietuviai ir prasčiokėliai. Aiškus daiktas, kad stoka tikro krikščioniško išauklėjimo buvo priežastimi anų nedorybių. Tokie ištvirkėliai vaikesai neišmano nei apie išgėrimą su tvarka, nei apie čedijimą svetimos savasties. Girtuoklystės grieko, šešto ir septinto Dievo prisakymų jiems nėra; jie tiktai kunigo užklausti žino apie Dievo prisakymus ir tai ne tvirtai. Gerai sako musu patarlė: „alus be apvynių, sviestas be druskos, arklys be vuodegos, o žmogus be dorybes niekam nedera“.

Telšiai. Bjauriau neberekia, kaip blogai pasibai gė čia pavietiniai valstiečių rinkimai į gubernijos rinkikus. Pavieto rinkikai susivažiavo vėlai, par tat nežinojo nė patįs, už kurį iš savo tarpo balsuoti, o už kurį ne. Prie to dar prisidėjo bjaurus pavydas. Kas pamatė nepakliusias į gubernijos rinkikus, tas tyčiomis davė priešingą balsą kiekvienam kandidatui, nors ir geriausiam. Neužsitikėjimas pasididino rinkikų tarpe, kad vienas iš jų sušuko: „nereikia kunigų klausyti“. Prie to paskirta buvo dar labai katalikams nepatogi diena 12 kovo—nedėldienis. Per pamaldą visi buvo bažnyčioje, o paskui nebebuvo laiko tarties; prasidėjo balsavimas.

Tos visos priežastės padarė tą, kad vietoj penkių rinkikų buvo išrinkti tiktai du, kokie papuolė: t. y. iš Gintališkės valščiaus Paulikas ir Salantų Ambrutis. Ne doriau išeis ir Kaune valstiečių rinkimai, jei nesusivažiuos anksčiau ir nenutars pirmiau vieni patįs apie kandidatus. Turi susivažiuoti Kaunan ne vėliau kaip 24 d. kovo. Turi lietuvių priešrinkinis komitėtas par laikraščius ar kaip kitaip apgarsinti vietą dėl priešrinkinių pasikalbėjimų. Kitaip gal visas sviestas gauti juoką iš musų valstiečių rinkimų.

Pakapė (Šiaul. pav.) 26 Vasario mergaitė 16 metų Kimontaitė iš Molinės, varinėdama arklius, pakliuvo tarp tekinių kuliamos mašinos ir tapo smerčiop sužeista. Teip pataisykime mašinas, kad ir neatsargus neįpultu tarp ratų.

Kelmė (Kauno gub). Nors muitas Prusuosė musų arkliams smarkiai pašoko, vis-tiek arkliai neatpigo arba mažai teatpigo; nes lietuviški arkliai labai pageidaujami į kitas šalis. Prusaigi leidžia be jokio maito par savo viešpatystę kitur siųsti arklius.

Į Padubysio valsčių po naujų metų tapo paskirti mokytojas ir raštinikas lietuviai—katalikai: p. p. Daugirdas ir Jurevyčė.

Kelmėje [Kauno gub. Rasein. p.] stovi Suimti arkliai iš vagių rankų: kaštanas arklys jau senas apie 16 metų ir širva kumelė 3 metų Gal skaitytojų tarpe atsires tas kuriam pavogė tuos arklius.

Kurtuvėnų parapijonui pavoge: bėrą kumelę 8 metų ir juodą arklį 16 m.

Žemaičių Vyskupija.

Iš surėdymo **Jo Mylistos Žemaičių Vyskupo** įvyko šitie kunigų paskyrimai: Kun. Bublīs Aleks. Rumšiškės kamendorius paskirtas į Pandėlį už Kamendorių. Kun. Skobeika Leonas Panedėlio Kamendorius į Rumšiškio kamend. Kun. Ryndokas Stanislovas naujai įsišventęs į Panemunėlio kamendor. Kun. Paškanis Feliksas Panemunėlio kamend į Linkuvą ant tokios pat vietos. Kun. Garnevyčius Aleks. Linkuvos kamend. į Vadaktėlių filiją

18. Vasario mirė Vadaktėlių filialistas Kun. Jucevyčius Simonas.

Žinios iš visos Rusijos

PETERBURGAS.

Viršiausiuoju paliepimu Valdančiam Senatui 8 kovo duotu patvirtinta įstatymai, apginantįs liuosybę rinkimų į Valstijos Patarmę ir į Valstijos Dumą.

Valstijos Patarmėje svarstyta klausimas apie vartojimą rusų kalbos ir vietinių kalbų pašalinėse draugijose 9 vakarinėse gubernijose. Esą nutarta, kad pašalinės draugijos turi vartoti rusų kalbą, kreipdamosi į vyriausybės įstaigas ir ypatas ir turi atsakyti rusų kalboje toms įstaigoms arba ypatoms, kurios kreipsis į jas toje kalboje. Knygos, kurios esti perveizimos vyriausybės turi būti rašomos rusų kalboje, bet šaly rusiškojo teksto gali būti pridėtas ir vertimas į vietines kalbas.—Apsvarstant susirinkimuose draugijos reikalus basianti vartojama ta vietine kalba, ant kurios sutiks susirinkusieji.

Rinkimai atstovų į Valstijos Dumą Kuršo ir Vidžemės gubernijose paskirti 2 d. Balandžio, Estų gubernijoje 14 Balandžio.

Valstijos patarmė, kaip rašo laikraščiai nutarusi paskolinti 38 metams 8 milijonus rublių nukentėjusiems dvarponiams, kurių dvarai liko sudrasdyti arba sudeginti. Tų pinigų paskirstymui basianti įsteigta tam tikra komisija.

Apskričio karės sudas keturias ypatas, kurios buvo užpuolusios ant Valstijos kasos, pasmerkė mirtin per pakorimą; vienai-gi paskyrė 20 metų katorgos.

Riazanius. Apiplėšta Bogosloviškas vienolynas (klioštorius). Pavogta skrynutė su procentiniais poperiais už 33.800 rublių. Kiek paimta gyvais pinigais, nėra tikros žinios.

Čita. Čia buvo tyrinėjama byla 14 pačtos valdininkų, dalyvavusių pačtos sąjungoje ir streike. 13 iš jų pasmerkta mirtin, o vienas išteisintas. Pasmerktieji padavė prašymą, melddami susimylėjimo. Jenerolas Renenkampfas permainė mirties bausmę į katorgą penkiems lig gyvos galvos, kitiems trumpesniai laikui (nuo 12 iki 3 metų).

Varšava. Į tabokos kontorą firmos Rozenblium įsiveržė 8 piktadariai ir pareikalavo pinigų. Jų išvaryti atėjo penkios revolveriais apsiginklavusios nežinomos ypatos; kurios ir pradėjo šaudyti. Vienas plėšikas liko sužeistas, kiti pabėgo: šaudžiusieji teipogi pasislėpė.

— Iš 115 Varšavos fabriku, tik keturiuose darbininkai išrinko savo įgaliotuosius. Kitur nuo rinkimų atsisakyta.

Kazanius. Kai-kurie piniguočiai gavo laiškus, kuriuose buvo reikalauta, gąsdinant mirtimi, kad jie paskirtoje valandoje ir paskirtoje vietoje pristatytų nurodytą pinigų sumą. Vienas iš gavusių tokią laišką atidavė jį policijai, kuri sugavo atėjusį atsiimti pinigus. Sugautuoju pasirodė realinės mokyklos mokinis — Uniumov.

Charkovas. Užpuolimas ant banko. Į Volgos-Kamos banką nepasergėti įėjo 7 jauni vyrai ir staugiai išsiėmę revolverius sušuko: augštyn rankas! Du iš banke tarnavusiųjų pasislėpė į pinigų kambarį, vienas suskubo išbėgti iš salės, pakėlė triukšmą ir tokiu budu davė žinią apie pavojų. Sargai uždarė duris. Plėšikai, pajutę, kad gali būti negerai, pradėjo trauktis. Kadangi durys buvo užrakintos, jie išdaužė langus iššoko ir leidosi bėgti šaudydami. Tečiau du iš piktadarių sugauta prie pat banko, vieną sugavo truputį toliaus darbininkai, dar vieną sugautą jau įbėgusį į kokius-ten namus, kame jis mėgino pasislėpti po lova. Sugautieji piktadariai pasirodė visi keturi mokiniiais; du iš jų gimnazistu, vienas realistas, ir vienas technologas. Iš banko pinigų nė kiek nepražuvo.

Žinios iš užrubežio.

Vokėtija. Berlio policijos viršininkas noris išsiųsti iš miesto 7000 rusų pavaldinių.

Japonija. Anglijų kasykloje Nikašima atsitiko sprogimas; užmušta 256 ypatos.

Anglija. Yrų pasiuntiniai atstovų rume Londone pakėlė klausimą apie pagerinimą mokyklų Irlandijoje, ir ypač apie įsteigimą katalikiško universiteto Dubline. Ginčiuose dalyvavo daug kalbėtojų ir visi jie sutiko, kad pagerinimai ir pertaisymai yra reikalingi. Vyriausybės vardu kalbėjusis ministeris Braisas prižadėjo vėliaus atkreipti atidą į tą dalyką ir pridūrė, kad tas klausimas galys būti išrištas teisingai tik Irlandijos parlamente. Yrų atstovai tuo pasakymu pasikakino, ir klausimas liko atidetas.

DARBININKAI IR VISUOMENĖ.

Paskutinių laikų atsitikimai verčia pakelti klausimą apie tai: kam tarnauja darbininkai? ar vien tik sau, ar teipogi ir visuomenei? Jei vien tik sau, o ne

visuomenei, tai visuomenė turėtų pilną tiesą darbininkais nėsirupinti, jų visai nešelpiti, už juos prieš valdžią nekuomet neužstoti, prie pagerinimo jų buvimo nei kiek neprisidėti, žodžiu sakant visai nuo jų atsitraukti, tarsi žino patįs. Bet darbininkai ant to nesutinka, anaipol jie socialistų kurstomi svajoja, kad visuomenė esanti vien dėl darbininkų, kad ji turinti nuolat jų gerove rūpintis, kad savo turtus ir valdžią privalanti jiems atiduoti ir tt.

Viskas tai labai gražu, tiktai gaila kad darbininkai, teip daug nuo visuomenės reikalaujami, visai užmiršta apie tai, kad ir jie kaip visuomenės sąnariai privalo ne vien sau tarnauti, bet ir visuomenei, ir jog per tai visuomenė tur tiesą nuo darbininkų reikalauti, kad jie jos neskriaustu ir jos gyvų reikalų nepažeistu. Tuotarpu kasgi daros dabartiniame mūsų gyvenime? Daros tai, jog darbininkai gana dažnai besąžiniškai skriaudžia visuomenės reikalus. Kad teip tikrai yra štai naujasis paveikslas.

Pereitas savaitės gale visi „Vilniaus Žinių“ skaitytojai rado paskutiamė numeryje didelėmis raidėmis atspausť pranešimą: „Šiuo pranešame mūsų gerbiamiems skaitytojams, kad spaustuvės darbininkams sustreikavus, negalime išleisti dienraščio, kol streikas nepasibaigs“. Na, ir nuo ano pėtnyčios numerio per ištisą savaitę nieks nebegauna „Vilniaus Žinių“, nors ir butu už visus metus išaugšto užmokėjęs. Dėlko negauna? Dėlto, kad ponai darbininkai savo pelno vien žiurėdami sustraikavę n'eina spaustuvėn dirbti.

Kiek „Vilniaus Žinių“ spaustuvėje yra darbininkų, mės tikrai nežinome; bet be abejonės ne daugiau, kaip 20—30. Kiek „Vilniaus Žinių“ skaitytojų? Perniai buvo apie 7 tukstančius, šiemet, kaip girdėjome mažiau, bet visgi bus apie kokius 3 tukstančius. Visi tie trys tukstančiai skaitytojų, užmokėję pinigų už dienraštį, tur tiesą gauti kasdien po vieną jo numerį. Jeigu negauna, tai jiems darosi skriauda. Bet kaip matėme nuo pereitos pėtnyčios pradedant iki šiai 9 dienai kovo, kurioje šis straipsnis parašytas tapo, nieks „Vilniaus Žinių“ nebegauna. Kas tą skriaudą visiems aniems dviems ar trimis tukstančiams skaitytojų padarė? Ją padarė minėtieji augščiau darbininkai, kurių išviso tėra apie kokius 20-30 ypatų! Dėlko jie tai padarė? Dėlto, kad jiems vien tik rūpėjo jų uždarbė, o visuomenės reikalai jiems buvo visai ne galvoj!

Kad darbininkai tur tiesą rūpintis savo uždarbė padidinimu, visi tai pripažįsta. Bet ar jie tur tiesą visuomenę skriausti, čia man matos nei vienas sveiko proto žmogus jiems nepritar. Nes ištikrųjų visuomenės reikalai nemenkesnę tur svarbą, negu darbininkų reikalai, anaipol dar didesnę. Todėl dori ir mylintieji teisybę darbininkai privalo teip savo reikalus ginti, kad nepadarytu skriaudos visuomenės reikalams, o ypač teip privalo apsieiti darbininkai

lietuviai, mylintieji savo tėvynę Lietuvą. Nes kiekvienas lietuvis darbininkas netamsuolis tur juk numanyti, kas tai yra lietuviškas laikraštys dėl Lietuvos! Jis juk neša šviesą, pakelia lietuvių dvasę, nurodo kelius prie geresnės ateitės! Kasgi nežino, kaip lietuviški laikraščiai yra negeistini mūsų priešams. Kad jie galėtų, visą mūsų laikraštiją panaikintu. Todėl kada lietuviškas laikraštis neišeina, mūsų priešai nuširdžiai tuomi džiaugiasi, nes jiems to tik ir tereikia. Kas tatai prie neišėjimo laikraščio lietuviško prisideda, yra netik Lietuvos skriaudėjas, bet ir atviras mūsų priešų sėbras. Tegu „Vilniaus Žinių“ darbininkai geriau ir arčiau prisžiūri į tuos, kurie juos prie streiko sukurstė, o be abėjonės patį patirs, kad tiems ponams kurstytojams lietuvių ir Lietuvos gėrovė visai nerupėjo.

Aš čia nekalbėsiu apie tai, ar „Vilniaus Žinių“ darbininkai teisingai reikalauja uždarbio padidinimo ar ne. Duokime, kad tie reikalavimai teisingi, kad p. Vileišs „Vilniaus Žinių“ išleidėjas gali daugiau darbininkams mokėti, negu ikšiol mokėjo. Viskas tai gal būti; aš čia apie tai nesiginčysiu. Bet iš antros pusės teisybė reikalauja viešai pasakyti, kad visgi darbininkai pasielgė čia ne pagal teisybę. Jeigu p. Vileišs juos skriaudė, jiems reikėjo savo reikalavimus aiškiai surašyti ir „Lietuvos Balse“, „Šviesoje“ ar kitame lietuviškame laikraštyje apgarsinti priduriant, jei p. Vileišs nuo tos ir tos dienos pradeda į savaitę arba į dvi reikalavimo mūsų neišpildys, tai mes mesime pas jį dirbę. Tuomet visuomenė žinotu, dėl ko straiškas yra rengiamas, ar jis teisingas, ar ne; žinotu, kas čia kaltas: p. Vileišs, ar darbininkai; vieni galėtų rasiť perkalbėti p. Vileišį, kiti darbininkus, na ir viskas galėtų geruoju pasibaigti, ne skriaudžiant nei darbininkų nei visuomenės. O dabar, ponai darbininkai, nieko visuomenei nepranešę, pametė darbą, sustabdė vienatinį lietuviškąjį dienraštį, nuskriaudė keliatą tukštančių „Vilniaus Žinių“ skaitytojų... Ir dėlko? Dėlto vien, kad turėtu didesnį uždarbį! Kaip gi pavadinti tokį p. Vileišio darbininkų pasielgimą? Negalima jo kitaip pavadinti, kaip tik besąžinišku, egoistišku, priešautišku ir net stačiai nedoru. Teip pasielgdami minėtieji darbininkai verti yra viešo visuomenės papeikimo ne tik, kaipo žmonės neturintieji jokių prakilnesnių jausmų nei doriškų nei tautiškų, bet dar ir kaipo savo brolių lietuvių skriaudėjai. Baigdami tai šį straipsnį meldžiame garbius „Nedėldienio Sk.“ skaitytojus o ypač kunigus išreikšti viešai p. Vileišio darbininkams aštrų papeikimą už jų netaktišką straišką. *Adomas Jakštas.*

Nuo 9 kovo „V. Ž.“ vėl pradėjo išėidinėti. (Red.)

Redaktorius Pralotas *A. Karosas.*

Kurie esate užsirašę „Nedėldienio Skaitymą“ ketvirčiui metų, tiems primename, kad jau metas užsirašyti tolesniam laikui, jei nori gauti laikraštį be pertrukio.

M. PIASECKAITĖS-ŠLAPELIENĖS

LIETUVIŲ KNYGYNAS,

nesenai įsikurė; parduoda ir siunčia visokias lietuviškas kitas knygas; turi visokius laikraščius ir priima jų prenumeratą; parduoda taip-pat ir rašomuosius daiktus
Adr.: Vilnius, Šv. Jono (Blagoveščenska) gatvė, 13.

100

rublių tam, kurs darodys, kad vienas iš mūsų apačioje pasirašiusių pradeda nuo dienos apgarsinimo lig 1-mai Sausio d. 1907-tų metų rukys tabaką ir gers alkoholinius gėralus, išskyrus alų ir vyną.

Butkūnai III/s 1906.

Kazys Ponaitis.

Juozas Kanišauckas.

Laurynas Indriulaitis.

K. GALINAITIS

seniaus **Mrongovijus Kaunę**

paveda daug įvairių

Dailiuju daiktu

is aukso, bronz, sidabro ir kitų metalų,

*** * ALBOMUS, * ***

photographijų romus,

ŠIKŠNINIUS GALIANTERIJOS PIRKINIUS.

Liampas,

visokius ukiškuosius dalykus,

PLIENINIUS PIRKINIUS,

GINKLUS, * *

medžioklės įrankius,

*** * Kosmetikus ir k.**